

EcoTurka

54

P+ JULI + AUGUSTUS 2010

Het Turkse schiereiland Yalova leek verloren. Turkije vaardigde in 2002 een algeheel kap- en speculatieverbod uit over alle bossen in het land. Daarmee verloren de inwoners hun belangrijkste economische activiteit. Een vrouw bracht redding. Tulay Andic schreef een projectplan voor de regio, gericht op ecologische en toeristische activiteiten. Een deel van het schiereiland is nu tot eco-regio verklaard en het floreert als nooit tevoren.

✦ TEKST EN FOTOGRAFIE MEHMET ÜLGER
EN ASTRID VAN UNEN

Tulay Andic bracht redding: "Hele gezinnen dreigden te gaan verhuizen naar grotere steden, omdat ze niet meer wisten waar ze het geld vandaan moesten halen."

Wie vanuit Istanbul de boot naar het zuidelijk gelegen schiereiland Yalova neemt en van daaruit richting Armutlu rijdt, verliest ter hoogte van Çınarcık alle haast. Zandwegen langs de kust dwingen de auto tot dertig kilometer per uur, maar ook later, als de weg de bergen in slingert, is een sukkeltempo aan te raden. De weg voert langs dorpjes waar koeien over straat scharrelen en langs pleinen waar hangmannen van de zon genieten. De vele bomen tussen de dorpen geven een bosachtige sfeer.

Onderweg prijzen bijenhouderijen hun honing aan en staat er nog een olijfboomgaard te koop. Voorbij Armutlu gaat de weg steil

omhoog richting Mediye. En daar aangekomen blijkt het hele dorp de ecoboerderij Thuya te kennen. Eigenaresse Tulay Andic (1962) liet in 1994 een groot ruim huis bouwen op zeven hectare grond. Ze had als kind al een voorliefde voor olijfbomen en wilde een boomgaard opzetten om zelf olijfolie te gaan produceren. Maar daar bleef het niet bij. Ze bewerkte de granietgrond rond haar huis en verbouwt inmiddels bonen, veldsla, komkommer, aubergine, pompoen, okra en een aantal fruitsoorten zoals meloen, kersen en pruimen. Daarnaast is de boerderij rijk aan dieren: kippen, hanen, ganzen, eenden, pauwen, katten, honden en paarden.

Hoe staat het met de biologische landbouw in Turkije?

Van de ruim 2,7 miljoen boeren die Turkije telt, voeren er vijftienduizend organische landbouw. Buğday, een organisatie die biologische landbouw stimuleert en ondersteunt, voert het TaTuTa-project aan, waarin zo'n zeventig biologische boeren hun huis en land ter beschikking stellen aan het toerisme. TaTuTa staat voor TARım (landbouw), TURizm (toerisme) en TAKas (ruilen). Dit project begon in 2004 op initiatief van UNDP GEF Small Grants Program, dat duurzaam toerisme bevordert. Buğday werd een van de partners en nam het twee jaar later over. De tweede partner Genc Tur doet inmiddels alle reserveringen. Ze hebben al honderden gasten

kunnen onderbrengen, waarvan tweederde uit het buitenland. Tulay Andic vertegenwoordigt Buğday in de regio Yalova. "De kracht van dit project is dat de boeren extra inkomsten genereren door hun pensionfunctie, maar ook hun kennis van biologische landbouw kunnen overdragen aan de stadse bevolking. Tijdens oogstperiodes wordt volop gebruik gemaakt van vrijwilligers, die kennis kunnen maken met het boerenleven. Verder wisselen de TaTuTa-boeren ervaringen onderling uit en geven ze elkaar tips. Zo ontwikkelen ze elkaar verder." www.bugday.org/tatuta

Andic: "In 2000 dacht ik opeens: 'Hier valt meer mee te doen'. Biologische landbouw is nog niet zo doorgevoerd in Turkije, en daarin is nog een wereld te winnen. Dit schiereiland is een prachtig natuurgebied, waar ook nog natuurlijke waterbronnen te vinden zijn. Het is bij uitstek geschikt voor toerisme. Ik zag dat dit een ecologisch gebied kon worden. Daarop heb ik een plan geschreven."

Rond dezelfde periode ging een kap- en speculatieverbod over alle bossen in Turkije van kracht. Het zat er al aan te komen, want een derde van het land bestaat uit bossen, waar twintig miljoen Turken van leven. De bossen werden bedreigd in hun voortbestaan door het vele kappen. Maar de bewoners van het schiereiland zagen hun inkomsten daarmee in één klap verdwijnen. "Hele gezinnen dreigden te gaan verhuizen naar grotere steden, omdat ze niet meer wisten waar ze het geld vandaan moesten halen", zegt Andic. "Alternatieve economische activiteiten waren dus van levensbelang om deze regio op peil te houden."

De gouverneur van Yalova was meteen te porren voor het projectplan van Andic en daarmee werd het in 2004 officieel. Onder de titel 'Armutlu-EU Dialogue in Ecotourism' kwam subsidie vrij van de EU. Alle boeren stapten over op biologische landbouw en werden financieel ondersteund bij het binnenhalen van een eco-certificaat. Hotels en pensions werden geopend op basis van dezelfde ecologische principes of gooiden hun bedrijfsvoering om. In bijzondere natuurgebieden ontstonden kleine restaurants, aan beken en onder bomen, met biologische producten. Andic richtte een wekelijkse markt op waar de boeren hun biologische producten konden gaan verkopen. Aan de poort van haar eigen boerderij verkoopt ze onder meer biologische olijfolie en seizoensgroentes.

Andic richtte een wekelijkse markt op voor biologische producten. Aan de poort van haar eigen boerderij verkoopt ze onder meer biologische olijfolie en seizoensgroentes

Inmiddels is het schiereiland een populaire toeristische bestemming geworden. De gouverneur liet een speciale route aanleggen: de groen-blauwe weg, die langs alle ecologische attracties voert. "Pesticiden zijn hier verboden", zegt Andic. "Alles is inmiddels gecertificeerd, ook alle bosproducten, behalve de paddenstoelen. Voor het kappen van een boom is een vergunning nodig, zelfs in je eigen tuin of op je eigen landbouwgrond. Turkije importeert tegenwoordig hout uit Rusland." De regiobewoners zijn er ook op een andere manier beter van geworden. De werkgelegenheid is gegroeid en daarmee de noodzaak tot scholing. Inmiddels bestaan er hotelcursussen, waar mensen leren gasten te bedienen. "Veel huisvrouwen uit de regio zijn aan deze cursus begonnen, waarmee ze een internationale kwalificatie verwerven." Andic kijkt dan ook tevreden naar het resultaat van al haar inspanningen. De enige onrustfactor is de Turkse overheid, die weliswaar voor het eerst in een eco-project is gestapt, maar de ecologie in z'n geheel nog niet omarmt. "De Turkse regering gelooft erg in nucleaire energie, maar ook andere vervuilende energiebronnen. Nu hebben ze het onzalige plan opgevat om een kolenkrachtcentrale vlakbij Yalova neer te zetten. Dat brengt dit hele gebied uit balans. Daarom ben ik bezig bij Unesco bescherming voor dit eco-gebied aan te vragen. Dat is het laatste gevecht dat ik nog wil voeren, want ik vertrouw de Turkse overheid niet." ■ www.thuya-ekopansiyon.com

55

P+ JULI + AUGUSTUS 2010